

1/2023 | Policy Brief | Tietoa lääkepoliittisen päätöksenteon tueksi
Rationaalisen lääkehoidon tutkimusverkosto

Mahdollisesti haitallisen lääkkeenmääräämisen vähentäminen

I. Ahomäki, P. Böckerman, J. Pehkonen, L. Saastamoinen

Lääkärien informaatio-ohjaus vaikuttaa lääkkeenmääräämiseen

- Tutkimuksen tulokset viittaavat siihen, että henkilökohtainen kirje on tehokas informaatio-ohjauksen väline, jolla lääkäreitä voidaan kannustaa vähentämään vältettäväksi suositeltavien lääkkeiden määräämistä.
- Tutkimuksessa tarkasteltiin yli 75-vuotiailla vältettäviä lääkkeitä, joiden määrääminen väheni tulosten mukaan noin 12 prosenttia.
- Tutkimuksen varsin lyhyen seuranta-ajan aikana ei havaittu, että vähentyneeseen reseptien määrään olisi liittynyt terveyshyötyjä tai haittoja.
- Aiemmassa tutkimuksessa on havaittu, että vastaava henkilökohtainen palautekirje on vähentänyt myös mietojen opioidien määräämistä.

Kaikki lääkärit eivät noudata yli 75-vuotiaiden potilaiden lääkehoitosuosituksia

Lääkehoito on haastavaa yli 75-vuotiailla potilailla heikon terveyden ja monien kroonisten sairauksien esiintyvyyden vuoksi. Esimerkiksi pregabaliini, nortriptyliini ja amitriptyliini ovat lääkkeitä, joita käytetään yleisesti neuropaattisen kivun hoitoon, joka on pitkäkestoisten sairauksien, kuten diabeteksen, yhteydessä yleinen. Näitä lääkkeitä suositellaan välttämään, määräämään varoen tai pienemmillä annoksilla iäkkäille. Kyseiset kolme lääkettä ovat myös olleet Fimean ylläpitämän Lääke 75+ -tietokannan iäkkäillä vältettävien lääkkeiden listalla.

Joko kaikki lääkärit eivät ole hyvin perillä kansallisista hoitosuosituksista tai jättävät

noudattamatta niitä. Mahdollisesti iäkkäille sopimattomien lääkkeiden aiheuttamien haittojen lieventämiseksi yksi suoraviivainen ja verraten halpa toimenpide on vähentää lääkkeiden määräämistä tarjoamalla tarkkaa ja ajantasaista tietoa kansallisista hoitosuosituksista esimerkiksi henkilökohtaisella palautekirjeellä.

Kela on lähettänyt vuodesta 2017 alkaen lääkäreille kohdennettua palautetta vuosittain vaihtuvasta lääkkeenmääräämistä koskevasta aiheesta. Kohdennetun lääkemääräyspalautteen saajat valitaan edellisvuoden rekisteritietojen perusteella. Vuonna 2018 Kelan lääkemääräyspalautteen aiheena oli ”Trisykliset masennuslääkkeet ja pregabaliini iäkkäiden kivun hoidossa”. Palaute ja sen liitteenä ollut asiantuntijakirjoitus lähetettiin niille lääkäreille ja hammaslääkäreille, jotka olivat vuonna 2017 määränneet amitriptyliini-yhdistelmävalmisteita, nortriptyliinia tai pregabaliinia yhdellekin vähintään 75-vuotiaalle potilaalle.

Tutkimuksen tavoitteena oli tarkastella vuoden 2018 lääkemääräyspalautteen vaikutusta lääkäreiden lääkkeenmääräämiseen ja potilaiden terveyteen.

Keskeiset tulokset

- Kirjeen saaneiden lääkäreiden potilaiden todennäköisyys ostaa pregabaliinia, nortriptyliinia tai amitriptyliinia väheni 29 prosenttia.
- Kirjeen saaneiden lääkäreiden potilaiden tekemät lääkeostot, mitattuna määriteltynä vuorokausiannoksina (DDD), vähenivät noin 12 prosenttia.
- Tutkimuksessa ei havaittu, että vähentyneeseen reseptien määrään olisi liittynyt terveyshyötyjä tai -haittoja.

Aineisto ja menetelmät

Tutkimus tehtiin vertailemalla lääkemääräyspalautteen saaneiden lääkäreiden potilaita ennen ja jälkeen palautteen lähettämistä sellaisten lääkäreiden potilaisiin, jotka olivat myös määränneet pregabaliinia, nortriptyliinia tai amitriptyliinia vuonna 2017, mutta eivät saaneet lääkemääräyspalautetta. Ryhmien vertailu suoritettiin käyttämällä erotus erotuksissa - ja tapahtumatutkimus-menetelmiä.

Tutkimusaineistoina käytettiin Kelan reseptirekisterin tietoja korvatuista lääkeostoista, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen hoitoilmoitusrekisterin tietoja hoitojaksoista ja diagnooseista sekä Kelan tietoja lääkemääräyspalautteen saaneista lääkäreistä. Tutkimuksen aineisto kattaa vuodet 2017-2019.

Lisälukemista

- Ahomäki, I., Böckerman, P., Pehkonen, J., & Saastamoinen, L. (2023). Effect of Information Intervention on Prescribing Practice for Neuropathic Pain in Older Patients: A Nationwide Register-Based Study. *Drugs & Aging*, 1-8.
<https://doi.org/10.1007/s40266-022-00993-4>
- Ahomäki, I., Pitkänen, V., Soppi, A., & Saastamoinen, L. (2020). Impact of a physician-targeted letter on opioid prescribing. *Journal of Health Economics*, 72, 102344.

Lisätietoja

- Iiro Ahomäki, iiro.i.ahomaki@kela.fi, tutkija, Kansaneläkelaitos

Policy Brief on tutkimusryhmän laatima. Vastuu sisällöstä ja jakelusta kuuluu tutkimusryhmälle. Ratti-tutkimusverkosto ja julkaisualustan ylläpitäjä eivät vastaa yksittäisten Policy Briefien sisällöstä.